

Sieraadsymposium Ars Ornata Europeana

Liesbeth den Besten
is publicist, vrije
vormgeving.

Ars Ornata Europeana is een bijeenkomst van sieraadontwerpers die sinds 1994 jaarlijks of tweejaarlijks georganiseerd wordt, met als doel de dialoog tussen verschillende groepen sieradenmakers in Europa te bevorderen.

De basis voor dit Europese netwerk werd in 1991 gelegd door Corpus (F), Forum für Schmuck und Design (D) en VES (NL), waarna de VES er al weer snel uit stapte. Begin juli vond de tiende editie plaats, georganiseerd door PIN, de Portugese vereniging van sieraadontwerpers. Plaats van handeling: Lissabon.

Symposium

Het vierdaags symposium 'Everywhere, Nowhere' concentreerde zich op de vraag naar de plaats van het sieraad, zijn evolutie, zijn constante aanwezigheid in het dagelijks leven en de interactie met andere disciplines. Het programma was afwisselend en inspirerend, met onder andere lezingen (Michael Rowe, Robert Baines, Monica Gaspar, João Norton de Matos, en ondergetekende), tentoonstellingen, rondleidingen, debatten, een performance (Noam Ben-Jacov), video's, een super-humoristische diavoorstelling ('All about Jewellery' door Marius Pfannenstiel), workshops, picknicks en diners in de buitenlucht, en een *mystery tour* met Manuel Vilhena als reisleader. En dat alles met de Portugese slag: hartelijk, traag, intens.

Tentoonstellingen

Eén van de tentoonstellingen, 'Nomad Room' in het Centro Cultural de Belém, was de eerste sieraden-tentoonstelling die ooit in dit prestigieuze centrum voor hedendaagse kunst werd georganiseerd. Monica Gaspar maakte een volwassen tentoonstelling over sieraden, waarvoor zij vanuit een associatief perspectief sieraden uit een aantal landen (waaronder Nederland) bij elkaar bracht, die het dualistische karakter van het sieraad tussen intimiteit en openbaarheid aan de orde stelde. De 24 deelnemers waren gerangschikt onder vier belangrijke pioniers in de hedendaagse sieraadvormgeving: Onno Boekhoudt (1944-2002), Bernhard Schobinger (1946), Manfred Bischoff (1947) en Gijs Bakker (1942).

PIN-leden Cristina Filipe, Marília Maria Mira en Paula Paour waren verantwoordelijk voor het concept van de tentoonstelling 'Mais perto / Closer' in het Museu Nacional de Arte Antiga (Museum voor Oude Kunsten). Zij nodigden een twintigtal sieraadontwerpers uit om te reageren op een kunstwerk naar eigen keuze uit de collectie van het museum.

Michael Rowe's interventie draaide om de begrippen subject en object, waarbij de poëtische verbeelding van een zeventiende-eeuws stilleven geconfronteerd werd met de rationele geometrie van twee gekantelde rechthoeken van zilver en koper ter weerszijden van het schilderijtje. Door het materiaal, de kanteling en de manier waarop één rechthoek zich om een hoek van de muur heen vouwde, werd de aandacht gevestigd op de wisselwerking tussen object, context, kijker en architecturale ruimte. Otto Künzli vatte de gelegenheid aan om de gevel van het museum te voorzien van een rode stip (industriële geëmailleerd metaal, Ø 20 cm) als voortzetting van een doorlopend kunstproject sinds 1980.

Jaren voorbereiding

En voor Robert Baines was de uitnodiging aanleiding voor het maken van een filigreïn armband, getooid met plastic kangoeroes, een ijzeren sleutel en een stukje mahoniehout. Deze mystificatie, geïnspireerd op Indo-Portugese kunstvoorwerpen uit de museumcollectie, was het onderwerp van zijn lezing waarin hij op humoristische wijze aantoonde dat de Portugezen al in de zestiende eeuw Australië ontdekt hadden. Een inspirerende tentoonstelling als deze die jaren van gedegen voorbereiding vergt, zie ik in ons Rijksmuseum nog niet zo snel ontstaan. De catalogi van beide tentoonstellingen vielen op door het hoge niveau van de inhoud en de vormgeving. In het Museu de História Natural maakte Christoph Zellweger een installatie waarbij hij gebruik maakte

Stephen Bottomley (Sheffield) en Sofia Bjork (Stockholm) presenteren resultaten workshop

van de enige antieke vitrine die de brand van overleefde. 'Ossarium Rosé' ging over de st het menselijk lichaam in een tijd waarin alle lijkt en veel nodig schijnt, waarin de grens t natuurlijk en kunstmatig steeds meer verva achter het glas van de vitrine, en onder het licht van twee grote lampen, lag een verzam esthetisch gemanipuleerde botten, terwijl in het zilveren 'Breath Piece' (medisch ademha pijpje) was aangebracht.

Workshops

Aan het symposium gingen twee workshop – onder leiding van Ted Noten en Paula Rou van de resultaten op een tentoonstelling bij Tereza Seabra getoond werden.

Onno Boekhoudts gedachte 'een muur afbr een uitzicht opbouwen' werd herhaaldelijk a Nederlandse docenten zijn geliefd over de H wereld en Nederlandse sieradenmakers exp internationaal, maar van de circa 160-200 de aan het symposium was er geen enkele afk Nederland; Estland, Zweden, Duitsland, Eng Zwitserland, Spanje, Frankrijk en zelfs Brazili wél goed vertegenwoordigd. In plaats van z zaam achterover te leunen, zouden we nog kunnen leren van het Portugese enthousias

Liesbeth den Besten